

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3CdoR/4/2025
Identifikačné číslo spisu:	7515214315
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7515214315.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky F. narodenej R., zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Babjak s.r.o., Košice, Zvonárska 8, IČO: 54542286, proti mužovi, ktorého otcovstvo má byť určené P., narodenému R. zastúpenému advokátkou JUDr. Karin Benč Juhásovou, Košice, Húskova 19, o určenie otcovstva a o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému D., narodenému R. bývajúcemu u matky, zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, Košice, Staničné námestie 9, vedenej na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-39C/685/2015, (pôvodne vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 39C/685/2015), o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. septembra 2024 sp. zn. 4CoP/56/2024, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 26. septembra 2024 sp. zn. 4CoP/56/2024 z r u š u j e vo výrokoch I., III. a IV. a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (v poradí druhým) rozsudkom z 24. októbra 2022, č. k. 39C/685/2015-1067 v spojení s doplniacím rozsudkom Mestského súdu Košice z 27. marca 2024 č. k. K2-39C/685/2015-1354 zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok (výrok I.). Otcovi maloletého uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 130 eur mesačne od 30. mája 2015 do 31. augusta 2018, sumou 150 eur mesačne od 1. septembra 2018 do 31. augusta 2021 a sumou 180 eur mesačne od 1. septembra 2021 do budúca, a to do 15-teho dňa toho - ktorého mesiaca vopred k rukám matky (výrok II.). Otcovi maloletého uložil povinnosť zaplatiť dlžné výživné vo výške 5.070,78 eura do 30 dní od doručenia rozsudku k rukám matky (výrok III.). Uložil otcovi a maloletému povinnosť podrobiť sa asistovanému styku v Centre pre deti a rodiny A. každý piatok v kalendárnom roku od 17.00 hod. do 19.00 hod.. Matke maloletého uložil povinnosť v tomto čase zabezpečiť účasť maloletého na asistovanom styku s otcom (výrok IV.). Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok V.). Štátu voči matke a otcovi maloletého dieťaťa priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 371,92 eura (výrok VI.). Matke uložil povinnosť nahradiť štátu trovy konania vo výške 185,96 eura, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet Okresného súdu Košice II (výrok VII.). Otcovi uložil povinnosť nahradiť štátu trovy konania vo

výške 185,96 eura, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet Okresného súdu Košice II (výrok VIII.). Uvedený rozsudok doplnil doplniacim rozsudkom o ďalšie výroky, ktorými vyslovil, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny týždeň v kalendárnom roku v sobotu od 11.00 hod. do 17.00 hod. za prítomnosti matky. Otec dieťa v stanovenom čase na styk prevezme od matky pred dverami jej bytu a po ukončení styku dieťa odovzdá matke pred dverami jej bytu. Matka je povinná dieťa na styk s otcom riadne pripraviť a v stanovenom čase odovzdať otcovi pred dverami jej bytu a po ukončení styku dieťa od otca prevziať pred dverami jej bytu. Matka je oprávnená byť pri styku prítomná.

1.1. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil aplikáciou § 110 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), § 36 ods. 1, § 24 ods. 1 a ods. 4, § 25 ods. 2, § 26, § 62 ods. 1 až ods. 4, § 65, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“).

1.2. Súd prvej inštancie zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená ho zastupovať a spravovať jeho záležitosti v bežných veciach, keďže od jeho narodenia až doposiaľ sa o maloletého riadne stará, prihladol na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom, ako aj na odporúčanie kolízneho opatrovníka.

1.3. Pri určení výživného súd prvej inštancie prihladol na schopnosti, možnosti a majetkové pomery obidvoch rodičov maloletého, ako aj na odôvodnené potreby maloletého a zistil, že matka poberala počas obdobia od 17. apríla 2015 do 31. decembra 2015 materský príspevok vo výške 819 eur mesačne, od 1. januára 2016 do 30. mája 2018 rodičovský príspevok, a to za obdobie od 1. januára 2016 do 30. apríla 2017 vo výške 203,20 eura mesačne, od 1. mája 2017 do 31. decembra 2017 vo výške 213,20 eura mesačne a od 1. januára 2018 do 30. mája 2018 vo výške 214,70 eura, bola samostatne zárobkovo činná osoba, pričom v roku 2015 mala základ dane vo výške 1.188,27 eura, v roku 2016 vo výške 869,81 eura, v roku 2017 vo výške 2.361,99 eura, v roku 2018 vo výške 3.176,15 eura, v roku 2019 vo výške 2.541,09 eura, v roku 2020 vo výške 3.747,43 eura a v roku 2021 vo výške 961,67 eura, čo vyplynulo z daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za roky 2015 až 2021, v období od marca 2020 do septembra 2020 poberala pandemickú OČR, pričom za obdobie 3-4/2020 vo výške 447,90 eura, 5/2020 vo výške 267 eur, 6/2020 vo výške 258,40 eura, 7/2020 vo výške 267 eur, 8/2020 vo výške 267 eur a 9/2020 vo výške 172,30 eura a z potvrdenia o príjme X. vyplývalo, že jej čistý príjem za obdobie 11/2020 až 12/2020 bol vo výške 944,05 eura, za január až december 2021 vo výške 6.477,31 eura a za obdobie od júla 2021 do júna 2022 dosiahla príjem 8.714 eur, pričom je vlastníčkou motorového vozidla F. XXX, čo vyplynulo z informácie KR PZ v Košiciach, Krajského dopravného inšpektorátu, oddelenie evidencie vozidiel a zároveň je vedená za obdobie od roku 2015 až doposiaľ ako vlastníčka nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXXX a LV č. XXXXX, katastrálne územie S., okres O. II, t. j. trojizbového bytu na P. a garáže, nemá žiaden úver ani hypotéku, pričom jej priemerné mesačné výdavky za obdobie od júna 2015 po august 2018 boli vo výške 515,35 eura - strava, nájom, odvody do zdravotnej poisťovne, nájom priestoru SZČO, za obdobie od 9/2018 po 8/2021 vo výške 773,63 eura - strava, nájom, rozhlas, elektrina, plyn, internet, TV, pevná linka, odpad, daň z bytu, poistenie bytu, odvody do sociálnej zdravotnej poisťovne, nájom na živnosť, hygienické potreby a za obdobie od septembra 2021 doposiaľ 807,09 eura - strava, nájom, rozhlas, elektrina, plyn, internet, TV, pevná linka, odpad, daň z bytu, poistenie bytu, odvody do sociálnej a zdravotnej poisťovne, nájom na živnosť, hygienické potreby. Priemerné mesačné výdavky na maloletého za obdobie od 6/2015 do 8/2018 boli cca 405 eur - plienky, hygienické potreby, strava, oblečenie, hračky, zdravotná starostlivosť, sociálna interakcia, vybavenie pre potreby dieťaťa, sporenie, príspevok matke na bývanie, od 9/2018 do 8/2021 cca 500 eur - strava, hygienické potreby, oblečenie, hračky, záujmová činnosť, zdravotná starostlivosť, sociálna interakcia, vybavenie pre potreby dieťaťa, náklady spojené s dovolenkami a výletmi, úspory, materská škôlka, príspevok matke na bývanie a za obdobie od 9/2021 doposiaľ 590 eur - strava, hygienické potreby, oblečenie, záujmová činnosť, zdravotná starostlivosť, vybavenie pre potreby dieťaťa, náklady spojené s dovolenkou a výletmi, úspory, školné, doprava do školy a na krúžky, príspevok matke na bývanie.

1.4. Zo mzdového listu otca za rok 2015 vyplynula čistá mzda vo výške 8.059,51 eura, v roku 2016 vo výške 9.104,52 eura, v roku 2017 vo výške 9.584,71 eura, v roku 2018 vo výške 10.354,02 eura, v roku 2019 vo výške 12.757,33 eura, v roku 2020 vo výške 12.572,82 eura, v roku 2021 vo výške

13.748,89 eura a za prvých 6 mesiacov roku 2022 vo výške 6.199,98 eura, pričom otec pracuje pre P. O., P. Zároveň mal uzavretú dohodu o pracovnej činnosti v spoločnosti X. za obdobie od 1. septembra 2019 do 31. augusta 2020 s čistým mesačným príjmom 65,16 eura a od 17. septembra 2020 do 28. februára 2021 s mesačným čistým príjmom vo výške 67,43 eura, čo vyplynulo z potvrdenia o príjme z predmetnej spoločnosti. Otec mal ešte v období od 1. marca 2021 do 30. septembra 2021 uzavretú dohodu o pracovnej činnosti ako pracovník bezpečnostnej služby v spoločnosti X. s priemerným čistým mesačným príjmom 51,23 eura. Za toto obdobie mal čistú mzdu vo výške 358,59 eura. Nemá inú vyživovaciu povinnosť, pričom jeho priemerné mesačné výdavky boli za rok 2015 vo výške 641,13 eura, za rok 2016 vo výške 686,74 eura, za rok 2017 vo výške 881,04 eura, za rok 2018 vo výške 881,16 eura, za rok 2019 vo výške 892,17 eura, za rok 2020 vo výške 1.380,08 eura a za rok 2021 vo výške 1.339,60 eura a pozostávali z úhrad nájomného, telefónu, internetu, zo životnej poisťky uzavretej v Kooperative, poisťke za škody spôsobené zamestnávateľom, výdavky na stravu, na vitamíny, na oblečenie, hygienické potreby, čistiace potreby, fyzická a kondičná príprava, potreba na výkony do zamestnania, cestovné. Je vlastníkom nehnuteľnosti zapísaných na LV č. R., okres E., katastrálne územie A. V., a to 1 izbového bytu, ako aj nehnuteľnosti zapísaných na LV č. R., katastrálne územie Q., okres K. a vlastníkom motorového vozidla zn. B. bol od 27. novembra 2013 do 17. februára 2017.

1.5. Súd prvej inštancie uviedol, že obaja rodičia súhlasili s tým, aby súd výživné pre maloletého určil za tri obdobia, a to od 30. mája 2015, t. j. od jeho narodenia do 31. augusta 2018, od 1. septembra 2018, t. j. od doby, kedy nastúpil do materskej školy do 31. augusta 2021 a od 1. septembra 2021, t. j. od nástupu na základnú školu do budúca, pričom nezhodovali sa vo výške výživného, kde matka žiadala určiť za prvé dve obdobia výživné vo výške 250 eur mesačne a za tretie obdobie vo výške 300 eur mesačne a otec navrhoval výživné za prvé dve obdobia vo výške 100 eur mesačne a za tretie obdobie vo výške 120 eur mesačne.

1.6. Súd prvej inštancie prihliadnuc na schopnosti, možnosti a majetkové pomery obidvoch rodičov, na ich príjmy z pracovného pomeru, z dohody o pracovnej činnosti, z podnikateľskej činnosti, na výdavky slúžiace na uspokojovanie základných životných potrieb, keďže výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará, na to, že matka plní svoju vyživovaciu povinnosť okrem iných aj osobnou starostlivosťou o maloletého syna a s prihliadnutím na odôvodnené potreby maloletého, určil výživné pre maloletého vo výške 130 eur mesačne za obdobie od 30. mája 2015 do 31. augusta 2018, za obdobie od 1. septembra 2018 do 31. augusta 2021 vo výške 150 eur mesačne a za obdobie od 1. 9. 2021 do budúca vo výške 180 eur.

1.7. Súd pri určení dlžného výživného uviedol, že výživné za obdobie od 30. mája 2015 do 31. augusta 2021 vo výške 130 eur mesačne predstavovalo sumu vo výške 5.070 eur (39 mesiacov x 130 eur mesačne), za obdobie od 1. septembra 2018 do 31. augusta 2021 vo výške 5.400 eur (36 mesiacov x 150 eur mesačne) a za obdobie od 1. septembra 2021 do 31. októbra 2022 vo výške 2.520 eur (14 x 180 eur mesačne), spolu výživné za uvedené obdobie vo výške 12.990 eur, pričom otec za obdobie od 30. mája 2015 doposiaľ, t. j. ku dňu vyhlásenia rozsudku (24. októbra 2022) uhradil sumu výživného vo výške 7.141,61 eura, pričom pri započítaní na dlžné výživné súd zohľadnil aj sumu vo výške 777,61 eura ako náklady spojené so zabezpečením výživy maloletého za obdobie materskej dovolenky matky, na ktoré bol otec zviazaný rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 14C/1/2015 z 20. júla 2016 s právoplatnosťou dňa 16. mája 2017, a ktoré uhradil. Celkovo teda uhradil výživné vo výške 7.919,22 eura a rozdiel vo výške 5.070,78 eura (12.990 eur - 7.919,22 eura) súd zaviazal otca zaplatiť v lehote do 30 dní od doručenia rozsudku. Súd zákonnú 3 dňovú lehotu na plnenie predĺžil na 30 dní vzhľadom na výšku dlžného výživného, pričom bol toho názoru, že takto určená lehota negatívne neovplyvní finančnú stabilitu matky a nezníži jej schopnosť podieľať sa na výžive maloletého, keďže výživné je určené späťne, ktoré už musela na výživu maloletého vynaložiť a na druhej strane pre prípad, že otec maloletého nebude disponovať vlastnými finančnými prostriedkami v súdom určenej výške, umožní mu to zabezpečiť si finančné prostriedky z cudzích zdrojov. Takto stanovenú lehotu na plnenie považoval súd za primeranú a dostatočnú aj s prihliadnutím na okolnosť, že otec maloletého si musel byť vedomý, že mu vznikne dlh na výživnom, minimálne za roky 2015 a 2016, za ktoré neuhrádzal výživné vôbec.

1.8. O styku súd rozhodol v zmysle uznesenia Krajského súdu v Košiciach zo 7. septembra 2022 č. k. 8CoP/161/2022-146, s odôvodnením ktorého sa plne stotožnil a poukázal naň. Súd prvej inštancie uviedol, že nestanovil na asistovaný styk žiadnu lehotu, pretože v čase vyhlásenia rozsudku nie je súdu zrejmé, či lehota v trvaní 6 mesiacov od vykonateľnosti uznesenia bude dostatočná alebo nie, k

naplnení účelu tohto styku. V prípade zmeny pomerov je možné zmeniť alebo zrušiť rozsudky o úprave rodičovských práv a povinností a o výžive maloletých v zmysle ust. § 121 CMP.

1.9. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.10. V súlade s § 57 CMP súd rozhodol o náhrade trov štátu vo výške 371,92 eura, ktoré boli vyplatené znalkyni H. za vypracovanie znaleckého posudku zo štátnych prostriedkov prostredníctvom Okresného súdu Košice II. Súd zaviazal obidvoch rodičov na náhradu trov štátu rovným dielom, keďže účastníci konania sa nevedeli dohodnúť na otcovstve k maloleťmu dieťaťu a znalecký posudok bol v prospech obidvoch.

1.11. Súd nezaviazal rodičov na zaplatenie poplatku za návrh na určenie rodičovstva vo výške 66 eur, keďže obidvaja rodičia boli oslobodení od platenia súdnych poplatkov.

1.12. Keďže súd prvej inštancie v rozsudku nerozhodol o úprave styku otca s maloleťm dieťaťom, ktorá by zodpovedala zákonnej úprave, to znamená výrok, ktorý by obsahoval oprávnenie otca stykať sa s maloleťm dieťaťom v konkrétnom čase a rozsahu a na druhej strane uloženie povinnosti matky, ktorej bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti, riadne maloleť dieťa na styk s otcom pripravi, doplnil tento výrok do dopĺňacieho rozsudku.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie matky, otca a kolízneho opatrovníka maloleťho rozsudkom z 26. septembra 2024 sp. zn. 4CoP/56/2024 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch o výživnom a dlžnom výživnom potvrdil (§ 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej aj „CSP“); vo výroku II. zrušil (§ 389 ods. 1 písm. a) CSP) rozsudok vo výrokoch o zverení maloleťho, o povinnosti otca a maloleťho podrobiť sa asistovanému styku. Vo výroku III. zmenil (§ 388 CSP) rozsudok vo výrokoch o náhrade trov konania štátu tak, že štátu náhradu trov konania nepriznal. Vo výroku IV. nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd vyhodnotil za dôvodnú námietku matky, že o zverení dieťaťa do jej osobnej starostlivosti bolo už právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Košice I z 08. júna 2017 č. k. 39C/685/2015-228, ktorým bolo rozhodnuté o zverení maloleťho do osobnej starostlivosti matky a o jej oprávnení ho zastupovať a spravovaní jeho záležitostí v bežných veciach. Výroky uvedeného rozsudku o zverení maloleťho do osobnej starostlivosti matky a zastupovaní dieťaťa neboli odvolaním napadnuté, nadobudli právoplatnosť, preto ani nemôžu byť predmetom odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil s odvolacou námietkou matky o zmätočnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a o nesústreďenom postupe súdu vo vzťahu k uvedenému výroku, z uvedeného dôvodu odvolací súd zrušil predmetný výrok ako nadbytočný.

2.2. Odvolací súd ďalej pri prieskume vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia skúmal primeranosť určeného výživného s ohľadom na zákonné kritéria, predpokladané § 75 ods. 1 zákona o rodine. V jeho zmysle by výživného malo reflektovať odôvodnené potreby dieťaťa, tiež možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča.

2.3. Odvolací súd uviedol, že: „16. V kontexte uplatnených odvolacích námietok matky vyjadrujúcich nesúhlas so skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu prvej inštancie vo vzťahu k rozsahu výživného, skúmal odvolací súd primeranosť určenej sumy vyživovacej povinnosti otca v nadväznosti na jeho možnosti a schopnosti, ako aj určenie dlžného výživného. Spornou otázkou výkonu rodičovských práv a povinností ostáva naďalej výška vyživovacej povinnosti otca. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu mal. syna sumou 130 eur mesačne od 30. 5. 2015 do 31. 8. 2018, sumou 150 eur mesačne od 1. 9. 2018 do 31. 8. 2021 a sumou 180 eur mesačne od 1. 9. 2021 do budúca. Matka s rozhodnutím súdu nesúhlasí. V nasledujúcom rozsahu odvolací súd pri prieskume vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia skúmal primeranosť určeného výživného s ohľadom na zákonné kritéria, predpokladané ust. § 75 ods. 1 zákona o rodine. V jeho zmysle by výživného malo reflektovať odôvodnené potreby dieťaťa, tiež možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča.

17. Zo zisteného skutočného stavu súdom prvej inštancie a obsahu spisu vyplývajú nasledujúce závery. Osobnú starostlivosť o dieťa zabezpečovala od jeho narodenia matka, otec sa na starostlivosti o dieťa podieľal uhrádzaním výživného a stretávaním sa s dieťaťom, aj keď v tomto smere dochádzalo k nezhodám s matkou dieťaťa a jeho stretávanie s dieťaťom bolo sporadické a nedostatočné pre rozvoj a

upevnenie ich vzájomného vzťahu. Matka s otcom maloletého po narodení syna spoločnú domácnosť nikdy nezdieľali. Matka s maloletým synom a maloletou dcérou (pochádzajúcej z iného vzťahu) býva v 3 izbovom byte v jej vlastníctve. Konanie bolo začaté dňa 24. 7. 2015, preto sa majetkové pomery rodičov a odôvodnené potreby maloletého postupne menili. V čase podania návrhu bol maloletý D. Y. vo veku necelých dvoch mesiacov, matka maloletého bola na materskej dovolenke a poberala dávky v materstve vo výške 26,41 eura na deň. Od januára 2016 poberala rodičovský príspevok a prídavky na dve nezaopatrené deti. Okrem maloletého D. má vyživovaciu povinnosť aj k malotej dcére B. D. pochádzajúcej z jej predchádzajúceho manželstva, ktorá je v jej osobnej starostlivosti, pričom výživné bolo na dcéru určené vo výške 300 eur mesačne. Matka pracuje ako lektorka anglického jazyka, jej čistý mesačný príjem z tejto činnosti predstavoval v roku 2015 sumu 1188,27 eura, v roku 2016 sumu 869,81 eura. Od 1. 11. 2002 sa zamestnala v X. 1. 11. 2020 do 31. 8. 2021 na skrátený pracovný úväzok v rozsahu 50 % pracovného času, od 1. 9. 2021 na plný pracovný úväzok. Jej príjem z tohto pracovného pomeru za rok 2020 (mesiace november a december) bol vo výške 944,05 eura, za rok 2021 v priemere 539,78 eura mesačne, za rok 2022 v priemere 539,76 eura mesačne. Matka poberala pandemickú OČR za obdobie od 9. 3. 2020 do 20. 9. 2020, a to za mesiace marec a apríl 2020 spolu vo výške 447,90 eura, za mesiac máj 2020 vo výške 267 eur, za jún 2020 vo výške 258 eur, za júl 2020 vo výške 267 eur, za august 2020 vo výške 267 eur, za september 2020 vo výške 172 eur. Maloletý syn bol v celodennej osobnej starostlivosti matky, prijímal náhradnú mliečnu stravu, za ktorú matka uhrádzala 80 eur mesačne, pričom postupne prijímal bežnú pevnú stravu, kde matka uvádzala náklady vo výške 50 eur mesačne. Ďalšie výdavky spojené so starostlivosťou o maloletého boli výdavky na nákup plienok 40 eur mesačne, ostatné potreby ako šampón, vlhčené obrúsky, púder a krém na zapareniny vo výške 4 eur mesačne. Ďalej matka uvádzala náklady na opakovanú úhradu očkovacej vakcíny po 12 eur, na liečbu mykózy v ústnej dutine 3,50 eur, liečbu vlasovej dermatitídy 8 eur, vitamínové kvapky 5,30 eura, na tíšenie bolesti pri prerezávaní zubov vo výške 10 eur, vitamínové doplnky 5,30 eura. Po dovŕšení jedného roku veku dieťaťa bol s jeho stravovaním spojený aj nákup bežného mlieka vo výške 25 eur mesačne a ostatnej bežnej pevnej stravy vo výške vo výške 70 eur mesačne. Nákup oblečenia pre dieťa matka vyčíslila od 50 do 60 eur mesačne a nákup hračiek alebo iných potrieb na rozvoj osobnosti vo výške 15 eur mesačne. V období od októbra do decembra 2016 matka s maloletým synom absolvovala pohybovo tanečnú aktivitu organizovanú na miestnej ZUŠ s poplatkom 45 eur. Náklady na sociálnu interakciu syna vyčíslila na 25 eur mesačne. Maloletý D. Y. nastúpil od septembra 2018 do materskej školy, čím došlo k zvýšeniu výdavkov na maloletého, a to predovšetkým v platbe za materskú školu vo výške 40 eur mesačne, zvýšených výdavkov na oblečenie a jednorazových výdavkov spojených s návštevou materskej školy maloletým. Maloletý D. Y. nastúpil od 1. 9. 2021 do súkromnej základnej školy T.. S nástupom maloletého do základnej školy došlo k zvýšeniu výdavkov na maloletého syna spojených so stravovaním, obliekaním, úhradou školného, školských potrieb, trávením voľného času a celkového rozvoja osobnosti dieťaťa. Náklady na stravu uvádzala matka vo výške 150 eur mesačne, vrátane stravy v škole, oblečenie a obuv 80 - 100 eur, športová prípravka 22 eur, lego 4 eur, 50 eur vybavenie a potreby pre dieťa (ľadové korčule, kolieskové korčule, chrániče, prilba, bicykel, písací stôl, školská taška, písacie potreby a podobne), 30 eur náklady spojené s dovolenkou, prázdninami, výletmi, 20 eur úspory pre maloletého, školné 80 eur, doprava do školy a na krúžky 15 eur. Otec maloletého v čase podania návrhu býval v podnájme, kde uhrádzal nájomné 175 eur. Ďalšie mesačné náklady uvádzal telefón a internet 37,99 eura, poisťka za škodu spôsobenú zamestnávateľovi 3 eur, životná poisťka 18,67 eura, strava 305 eur, ošatenie 35 eur, hygienické potreby 9 eur, čistiace potreby 7 eur, strihanie 2 krát v mesiaci 8 eur, fyzická a kondičná príprava potrebná do zamestnania 18 eur, vitamíny 7 eur, cestovné 17 eur. Priemerné mesačné výdavky boli za rok 2015 vo výške 641,13 eura, za rok 2016 vo výške 686,74 eura, za rok 2017 vo výške 881,04 eura, za rok 2018 vo výške 881,16 eura, za rok 2019 vo výške 892,17 eura, za rok 2020 vo výške 1.380,08 eura a za rok 2021 vo výške 1.339,60 eura. Otec maloletého sa stal v januári 2021 vlastníkom 1 - izbového bytu. Spláca hypotekárny úver v súvislosti s kúpou jednoizbového bytu vo výške 63.750 eur, spotrebný úver vo výške 5500 eur a spotrebný úver vo výške 3.750 eur, vzhľadom k tomu, že hypotekárny úver bol poskytnutý len vo výške 80 % hodnoty nehnuteľnosti a on nedisponoval voľnými finančnými prostriedkami vo výške 20 %. Otec od narodenia maloletého syna až doposiaľ pracuje pre zamestnávateľa P. O. na pracovnej pozícii P.. Jeho priemerný čistý mesačný príjem bol za obdobie roka 2015 vo výške 874,80 eura, roka 2016 vo výške 758,71 eura, v roku 2017 vo výške

798,72 eura, v roku 2018 vo výške 862,84 eura, v roku 2019 vo výške 1.063,11 eura, v roku 2020 vo výške 1.047,74 eura, v roku 2021 vo výške 1.145,74 eura, v roku 2022 (od januára do júla) vo výške 1.044,36 eura. Zároveň mal uzavretú dohodu o pracovnej činnosti v spoločnosti X. Košice za obdobie od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020 s čistým mesačným príjmom 65,16 eura a od 17. 9. 2020 do 28. 2. 2021 s mesačným čistým príjmom vo výške 67,43 eura, čo vyplynulo z potvrdenia o príjme z predmetnej spoločnosti. Otec mal ešte v období od 1. 3. 2021 do 30. 9. 2021 uzavretú dohodu o pracovnej činnosti ako pracovník bezpečnostnej služby v spoločnosti X. s priemerným čistým mesačným príjmom 51,23 eura. Za toto obdobie mal čistú mzdu vo výške 358,59 eura.

18. Zákon o rodine pri rozhodovaní o výške výživného vymedzuje kritériá ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa ma určiť konkrétna výška výživného. Na strane dieťaťa sú to oprávnené odôvodnené potreby, na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na výživu dieťaťa. Tieto náklady musí súd ustáliť tak, aby reálne vystihovali potreby dieťaťa. Suma mesačných nákladov dieťaťa predstavuje vyčíslenie nepravidelných nákladov na dieťa tak, aby bola určiteľná. Náklady na výživu dieťaťa predstavujú teda náklady potrebné na uspokojovanie jeho potrieb. Preto výživné nemožno považovať len za plnenie na výživu maloletého dieťaťa, ale aj náklady na bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby, zdravotnú starostlivosť a iné potreby, ktoré sa vyskytnú. Pri skúmaní maloletých potrieb oprávnených detí je potrebné a nutné vziať do úvahy nie len potreby obvyklé, pravidelne sa vyskytujúce, ale aj potreby, ktoré sa vyskytujú len niekedy. Účelom výživného je uhrádzať nielen priebežne sa vyskytujúce bežné potreby, ale všetky potreby prospešné pre všestranný vývoj detí, teda aj potreby vyskytujúce sa nepravidelne za dlhšie obdobie.

19. Mesačné výdavky maloletého syna podľa vyčíslenia matky predstavujú 405 eur mesačne za obdobie od narodenia maloletého do augusta 2018, vo výške 500 eur za obdobie od 1. 9. 2018 do augusta 2021 a vo výške 590 eur za obdobie od 1. 9. 2021. Odvolací súd túto sumu považuje v určitých položkách za sčasti nedôvodnú a to predovšetkým vo výdavkoch na doučovanie z anglického jazyka, keďže matka je lektorkou anglického jazyka, tiež návštevy súkromnej základnej školy, na čom sa mali obaja rodičia dohodnúť, keďže sú s tým spojené zvýšené výdavky a ide o podstatnú vec týkajúcu sa dieťaťa. Odvolací súd konštatuje, že životná úroveň dieťaťa sa odvíja od životnej úrovne jeho rodičov, pričom majetkovo lepšie zabezpečený rodič ovplyvňuje vyššiu životnú úroveň dieťaťa. Z uvedeného hľadiska, pri zhodnotení životnej úrovne oboch rodičov v čase do nástupu maloletého na predprimárne vzdelávanie, nemožno za odôvodnený výdavok považovať výdavok vo výške 25 eur mesačne na sociálnu interakciu dieťaťa, ak si matka zároveň uplatňuje výdavok vo výške 30 eur na dovolenky, výlety, prázdniny. Odôvodnené potreby mal. syna špecifikované matkou v konaní teda odvolací súd považuje v určitých položkách za sčasti nadhodnotené v porovnaní s odôvodnenými potrebami mal. detí v tom istom veku. Na druhej strane odvolací súd predpokladá výdavky matky pohybujúce sa na úrovni cca 250 eur - 350 eur mesačne na mal. syna, ak k tomu pripočítame výdavky matky na ubytovanie, výdavky v súvislosti s voľnočasovými aktivitami dieťaťa a ostatné nepravidelné výdaje. Odvolací súd tak vo vzťahu k odôvodneným potrebám maloletého považuje súdom prvej inštancie určenú sumu, ktorou sa má podieľať otec na výžive syna za primeranú, zohľadňujúc aj prídavok na dieťa v sume 60 eur v súčasnosti, ktorým štát prispieva matke na výchovu a výživu dieťaťa a tiež podiel matky na výživnom. Časť nákladov maloletého môže byť pokrytá rodinnými prídavkami, ktorá poberá matka. Prídavok na dieťa je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva rodičovi, či inej oprávnenej osobe na výchovu a výživu nezaopatreného dieťaťa. I keď povinnosť prispievať na výživu maloletých majú predovšetkým rodičia a vyplácanie prídavkov na deti nenahradzuje plnenie tejto povinnosti, predsa len (aj úradmi alebo inštitúciami iných štátov) vyplácané rodinné prídavky (rodinné dávky, vyrovnávacie dávky alebo ich doplatok) sčasti hradia odôvodnené potreby maloletého dieťaťa. Súd pri určovaní výšky výživného na maloleté dieťa musí preto prihliadať aj na to, do akej miery sú potreby maloletého hradené z takýchto zdrojov, čo však zohľadňuje odvolací súd. Časť z pravidelných odôvodnených potrieb maloletého by mohla a aj mala byť uspokojovaná z prídavkov na maloletého. Po odpočítaní tejto sumy by z titulu výdavkov na maloletú mali uhrádzať jej rodičia. Následne treba konštatovať, že pri výživnom zo strany otca určeným súdom prvej inštancie (130 eur od 30. 5. 2015 do 31. 8. 2018, 150 eur mesačne od 1. 9. 2018 do 31. 8. 2021 a 180 eur mesačne od 1. 9. 2021 do budúcnosti), výživnom zo strany matky a

prídavkoch na dieťa, je súdom určené výživné postačujúce na výživu maloletého vzhľadom na jeho odôvodnené výdavky a potreby a zároveň zodpovedajúce matkou preukázaným výdavkom, ktoré aj odvolací súd považuje v niektorých položkách za nadhodnotené a nedôvodné.

20. Osobne sa o maloletého stará matka, pričom výkon jej osobnej starostlivosti je potrebné vziať do úvahy v zmysle § 62 ods. 4 Zákona o rodine aj v kontexte vyživovacej povinnosti, no nemožno opomenúť fakt, že matka vo výkone starostlivosti otcovi bráni. Na druhej strane je teda nevyhnutné zohľadniť skutočnosť, že otec má výrazný záujem na podieľaní sa na starostlivosti o syna, avšak matka so stretávaním nesúhlasí a žiada, aby otec sa v podstate podieľal na starostlivosti o syna iba výživným, a na druhej strane sa s ním nestretával alebo len v minimálnom rozsahu. Uvedené odvolací súd nemôže nechať bez povšimnutia a nemôže konštatovať, že je to v súlade so záujmom dieťaťa.

21. Odvolací súd plne súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, kedy pri určení vyživovacej povinnosti stanovil vyživovaciu povinnosť v troch obdobiach v závislosti od odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa, ktoré sú samozrejme rozdielne pri batolati a pri dieťatí, ktoré navštevuje materskú školu a následne základnú školu. Nástup dieťaťa na predprimárne vzdelávanie a povinnú školskú dochádzku sú už dlhodobo aj v judikatúre súdov považované za významné medzníky ovplyvňujúce výšku vyživovacej povinnosti. Maloleté dieťa je vo veku 9 rokov, pričom výživné bolo určované od jeho narodenia. Svojou výchovou a výživou je prirodzene odkázané na svojich rodičov, u ktorých vyživovacia povinnosť má mať prednosť pred ostatnými ich výdavkami.

22. Odvolacie námietky sa týkajú aj skutkových otázok zistenia reálnych možností a schopností otca vo vzťahu k správnosti záveru prispievať na výživu maloletého v súdom určenej výške. Pokiaľ ide o schopnosti a možnosti povinného rodiča, tak schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú s nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami. Pri posudzovaní schopností a možnosti povinného rodiča sú dôležité jeho reálne zárobkové (majetkové) pomery dané napríklad jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovnými skúsenosťami.

23. Zo skutočného stavu veci zisteného súdom prvej inštancie vyplývajú nasledujúce závery. Otec od narodenia maloletého syna až doposiaľ pracuje pre zamestnávateľa P. O. na pracovnej pozícii P.. Príjem otca bol v roku 2015 vo výške 874,80 eura, v roku 2016 vo výške 758,71 eura, v roku 2017 vo výške 798,72 eura, v roku 2018 vo výške 862,84 eura, v roku 2019 vo výške 1.099,63 eura, v roku 2020 vo výške 1.096,11 eura, v roku 2021 vo výške 1.196,66 eura, v roku 2022 (od januára do júla) vo výške 1.044,36 eura. Zároveň mal uzavretú dohodu o pracovnej činnosti v spoločnosti X. za obdobie od 1. 9. 2019 do 31. 8. 2020 s čistým mesačným príjmom 65,16 eura a od 17. 9. 2020 do 28. 2. 2021 s mesačným čistým príjmom vo výške 67,43 eura, čo vyplynulo z potvrdenia o príjme z predmetnej spoločnosti. Otec mal ešte v období od 1. 3. 2021 do 30. 9. 2021 uzavretú dohodu o pracovnej činnosti ako pracovník bezpečnostnej služby v spoločnosti X. s priemerným čistým mesačným príjmom 51,23 eura. Za toto obdobie mal čistú mzdu vo výške 358,59 eura. Odvolací súd nenašiel iné dôvody pre posúdenie vo vzťahu k skutkovému záveru ohľadne príjmov, a teda jeho schopností a možností.

24. Vo vzťahu k príjmom a výdavkom matky odvolací súd nepovažoval za relevantné pre rozhodovanie o určenie výživného, nakoľko v konaní bolo preukázané, že matka si riadne plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení ako je bývanie, strava, nákup, ošatenie, zabezpečením zdravotnej starostlivosti a podobne a osobnou starostlivosťou. Okrem toho matka v konaní preukázala a vysvetlila svoje výdavky, preto odvolací súd nevidel dôvod podrobnejšie sa nimi zaoberať. Odvolací súd reflektuje príjem matky, je však zrejmé, že matka poskytuje maloletému osobnú starostlivosť, vedie spoločnú domácnosť, obstaráva činnosti dennej potreby, maloletému varí, perie, čím si de facto plní vyživovaciu povinnosť voči maloletému aj touto formou a vyživovaciu povinnosť si plní dobrovoľne.

25. Odvolací súd súčasne konštatuje, že v súlade s ustanovením § 62 ods. 5 Zákona o rodine má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových

pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Záverom odvolací súd zdôrazňuje, že v zmysle ustanovení Zákona o rodine, rodičia majú vyvinúť všetko úsilie k tomu, aby v rámci svojich možností a schopností dosahovali taký príjem, z ktorého by mohli plniť výživné na maloleté deti v takom rozsahu, aby boli uspokojené ich odôvodnené potreby a kladie pred ich potreby, potreby maloletého dieťaťa. Je potrebné si uvedomiť, že rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu detí a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich potrieb, či potrieb ostatných príbuzných.

26. Matka vo svojom odvolaní namietala, že súd pri určení vyživovacej povinnosti otca mal vychádzať z jeho potenciálneho príjmu, aký by mohol dosahovať vzhľadom na svoje vzdelanie, vek a možnosti uplatnenia sa na trhu práce, prípadne možnosť vykonávať aj prácu v zahraničí. Odvolací súd k tomu uvádza, že je samozrejmé, že pri určení vyživovacej povinnosti na nezaopatrené dieťa vychádza súd z posúdenia celkovej majetkovej a príjmovej situácie povinného rodiča, ak však povinný riadne pracuje, má stabilný príjem, nie je dôvod vychádzať pri určení vyživovacej povinnosti z jeho možného potencionalného príjmu. Príjem otca je dostatočný na určenie vyživovacej povinnosti zabezpečujúcej spolu s vkladom matky úhradu všetkých nákladov potrebných v starostlivosti o dieťa. Tak ako to vyplýva z ustanovenia § 62 ods. 2 Zákona o rodine, dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. V reálnom svete starostlivosti o dieťa to znamená, že životná úroveň dieťaťa sa priamo odvíja od životnej úrovne rodičov. Nie je možné nastaviť výdavky maloletého dieťaťa tak, aby prevyšovali majetkové a príjmové schopnosti rodičov, pričom následne vyvíjať tlak na rodičov na dosahovanie, čo najväčšieho príjmu za účelom uspokojenia potrieb dieťaťa, ktoré reálne nezodpovedajú životnej úrovni rodičov, ale ich vysoko prevyšujú. Tým samozrejme odvolací súd nechce povedať to, aby povinnosťou rodičov nebolo konať v najlepšom záujme ich detí, avšak v prejednávanom prípade pri zistenom dlhodobom a stabilnom príjme otca, nie je dôvodné, ani spravodlivé vychádzať z potenciálneho príjmu otca, pri jeho zistenom riadnom príjme.

27. Pre účely kvantifikácie výživného odvolací súd použil vo svojej rozhodovacej činnosti materiál Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z roku 2024. Tzv. tabuľkové výživné je prostriedkom šandardizácie rozhodovacej činnosti súdov, vždy však len s odporúčacím charakterom. Jeho vytvorenie je vo svojej podstate analýzou rozhodovacej činnosti v obdobných skutkových okolnostiach, zároveň nahrádza aktivitu, ktorý by inak musel vykonať odvolací súd, aby nastolil princíp právnej istoty a zabezpečil vo svojej rozhodovacej činnosti, že v skutkovo obdobných veciach nebude rozhodované rozdielne. V zmysle tohto tabuľkového výživného sa vypočítava výživné z čistého príjmu rodiča, ktorý je zároveň kvantifikačným vyjadrením jeho možností, schopností a majetkových pomerov. Jednotlivé vekové kategórie detí dostatočne zohľadňujú fyzický vývin dieťaťa aj prechod v rámci stupňov školskej dochádzky. Zohľadňuje počet vyživovacích povinností rodiča a zohľadňuje mieru starostlivosti o dieťa a styk s dieťaťom. Materiál je doporučený na prípady maximálne 4 vyživovacích povinností rodičov, je preto použiteľný na preskúmaný prípad. Aplikácia tabuľkového výživného do určitej miery zovšeobecňuje právne veci určovania výživného a zároveň nastoľuje v rozhodovacej činnosti právnu istotu. Za jeho výhodu považuje odvolací súd kategorizáciu detí podľa veku, pričom jednotlivé vekové kategórie dostatočne zohľadňujú fyzický aj spoločenský vývin dieťaťa, tiež prechod v rámci stupňov školskej dochádzky.

28. Pri veku maloletých detí 0 - 5 rokov a pri vyživovacej povinnosti k jednému maloletému dieťaťu je tzv. tabuľkové výživné určené 18 % z čistého príjmu povinného rodiča, a pri veku maloletého 6 - 9 rokov vo výške 20 % z čistého príjmu rodiča. Súdom určené výživné na maloletého za jednotlivé obdobia zodpovedá vyššie uvedeným pravidlám pre určenie výživného tzv. tabuľkovému výživnému, ktoré nemožno preberať automaticky matematickým výpočtom, ale je potrebné zohľadniť aj individuálnosť každého prípadu. Pri určení vyživovacej povinnosti bolo potrebné zobrať do úvahy aj výšku vyživovacej povinnosti určenú odporcovi rozsudkom Okresného súd Košice - okolie č. k. 14C/1/2015-1852 zo dňa 20. 7. 2016 výživu navrhovateľky (matky maloletého) sumou 30 eur mesačne od 7. 1. 2015 do 7. 1. 2017, povinnosť jednorazovo prispieť matke maloletého z titulu príspevku na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom sumou vo výške 392,54 eura a sumu 777,61 eura z titulu sumy potrebnej na zabezpečenie výživy dieťaťa po dobu, počas ktorej by matke maloletého

patrila materská dovolenka. Aj keď ide o titulom ine druhy vyživovacích povinností, súd na nich musí prihliadať pri posudzovaní celkových povinných výdavkov otca maloletého.

29. V konaní nebolo preukázané, že by otec nevyvíjal snahu o zabezpečenie si adekvátneho zdroja príjmu tak, aby si plnil vyživovaciu povinnosť voči maloletému synovi. Odvolací súd pri určení výživného nezistil vybočenie z medzí zaužívanej rozhodovacej činnosti súdov. Takto určené výživné zohľadňuje všetky zákonné kritériá rozhodujúce pre určenie výšky výživného pre dieťa. Uvedená suma však pokrýva iba časť odôvodnených potrieb maloletého s tým, že zvyšná časť bude pokrytá prídavkami na dieťa, a zvyšok z výživného od matky, keďže obaja rodičia majú k maloletému dieťaťu vyživovaciu povinnosť a každý z nich je povinný prispievať podľa svojich schopností a možností. Určená výška výživného postupne zohľadňuje vek ako aj potreby maloletého dieťa, zohľadňuje mieru osobnej starostlivosti o maloletého zo strany oboch rodičov a zodpovedá príjmovým a majetkovým pomerom povinného otca.

30. Vo vzťahu k argumentácii otca, že súd mal určiť výživné odo dňa podania návrhu matkou a nie od narodenia maloletého, pretože matka nepreukázala žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa pre priznanie spätného výživného, odvolací súd uvádza, že táto argumentácia je nedôvodná. Maloletý syn sa narodil dňa 30. 5. 2015, pričom matka návrh na začatie konania podala dňa 24. 7. 2015, teda necelé dva mesiace od narodenia maloletého syna. Vzhľadom na novovzniknutú situáciu matky, kedy sa musela sama starať o novonarodené dieťa, ako aj jej potrebu si po pôrode oddýchnuť a nastaviť nový režim v domácnosti je doba necelých dvoch mesiacov plne akceptovateľná na podanie takéhoto návrhu."

2.4. Odvolací súd sa ďalej nestotožnil s výrokom napadnutého rozsudku pokiaľ ide o uloženie povinnosti otca a maloletého podrobiť sa asistovanému styku v Centre pre deti a rodiny A. každý piatok v kalendárnom roku od 17.00 hod. do 19.00 hod., čomu zodpovedá povinnosť matky v tomto čase zabezpečiť účasť maloletého na asistovanom styku s otcom. Tento výrok považoval odvolací súd za nadbytočný, nakoľko doplniacim rozsudkom súd upravil stretávanie otca so synom za prítomnosti matky a proti doplniacemu rozsudku, ktorým bol upravený styk otca s maloletým synom nebolo podané odvolanie. Asistovaný styk nepriniesol žiadany efekt, maloletý syn je už vo veku 9 rokov a je potrebné, aby stretávanie otca so synom prebiehalo prirodzene, bez nutnej prítomnosti iných osôb (pracovníkov Centra), len za prítomnosti matky, ak to bude pre psychickú pohodu syna nutné. Odvolací súd z uvedených dôvodov mal za to, že asistovaný styk vzhľadom na nadchádzajúci výrok o úprave styku doplniacim rozsudkom už zjavne nie je namieste, uloženie takejto povinnosti je nadbytočné, preto odvolací súd tento výrok zrušil.

2.5. Matka podala odvolanie aj voči výrokom o trovách štátu, pričom odvolací súd považoval za spravodlivé rozhodnúť tak, že náhradu trov konania štátu nepriznáva, preto zmenil rozsudok vo výrokoch o náhrade trov konania štátu a štátu náhradu trov konania, ktoré účastníkom nepriznal. Matka v odvolaní žiadala, aby jej súd priznal náhradu trov konania vo výške 100 % voči otcovi. Odvolací súd vo vzťahu k náhrade trov konania uviedol, že v konaní o určenie otcovstva je prelomené generálne pravidlo, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Potrebne je zdôrazniť, že pre priznanie nároku na náhradu trov konania nepostačuje, že trovy konania vznikli. K uvedenému zákonnému predpokladu musí pristúpiť ďalšia požiadavka a to, že je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé, pričom danú skutočnosť musí súd skúmať ex offio. V danom prípade boli zo strany otca podrobne a rozumne vysvetlené dôvody, pre ktoré nepristúpil k určení otcovstva súhlasným vyjadrením rodičov, ale trval na vykonaní genetických testov v súdnom konaní. Odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedeného náhradu trov konania nepriznal, pretože to s ohľadom na okolnosti prípadu nepovažoval za spravodlivé. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dôvody podľa § 396 ods. 2 CSP žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania v súlade s § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletého (ďalej aj „dovolateľka, alebo „matka“), a to vo výrokoch I. a IV., pričom prípustnosť dovolania vyvodzovala v zmysle § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; a v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

3.1. V súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľka v prvom rade namietala nesprávne skutkové závery odvolacieho súdu (v bode 20. jeho odôvodnenia), keď mala za to, že skutkové závery odvolacieho súdu, ktorý prihliadal pri rozhodovaní o výške výživného na to, že navrhovateľka mala odporcovi v styku s maloletým brániť, a že záujem matky je, aby sa otec s maloletým nestretával a podieľal sa iba na výživnom, sú v rozpore s vykonaným dokazovaním. Odvolací súd vôbec nezdôvodnil, ako tieto závery vyplynuli z vykonaného dokazovania a ako sa prejavili na výške uloženej vyživovacej povinnosti, keď ide o paušalizované, nepreskúmateľné tvrdenie. Dovolateľka poukázala (body 7. až 12. dovolania), že z obsahu súdneho spisu a založených dôkazov vyplývajú opačné závery a to, že odporca o styk s maloletým neprejavoval záujem, resp. sa neuskutočňoval predovšetkým z dôvodov na strane odporcu.

3.2. Dovolateľka ďalej namietala, že závery odvolacieho súdu v bode 19. jeho odôvodnenia sú nezrozumiteľné, nevyplyvajú z vykonaného dokazovania, sú v rozpore so skutočným, ako aj právnym stavom. Skutkové závery ohľadom potrieb výdavkov na maloletého na doučovanie anglického jazyka, nikde z dôkazov nevyplyvajú. Navrhovateľka v konaní netvrdila, že má na maloletého takéto výdavky a žiadne dôkazy za týmto účelom produkované neboli. Uvedené závery sú prejavom ľubovôle odvolacieho súdu, ako aj nemajú akúkoľvek oporu vo vykonanom dokazovaní.

3.3. Matka ďalej namietala, že v prípade výdavkov maloletého na navštevovanie súkromnej školy jej odvolací súd vytýkal, že sa na týchto výdavkoch s odporcom nedohodla, na druhej strane namietala, že pokiaľ odporca s matkou nekomunikoval, nemohli sa na danom vôbec dohodnúť. Navyše poukázala na psychologické správy preukazujúce mimoriadny talent maloletého na cudzie jazyky, čo je v rozpore s tvrdeniami odvolacieho súdu (v bode 18.) o tom, že účelom výživného je nielen úhrada nevyhnutných výdavkov dieťaťa, ale aj potreby prospešné pre všestranný rozvoj dieťaťa. Odvolací súd považoval za nedôvodné výdavky na školné v súkromnej základnej škole vo výške 80 eur, keď toto nezohľadnenie nezdôvodnil. Matka poukázala, že v školnom je zahrnutá družina, pomôcky, príspevky, zošity, knihy potreby minimálne vo výške 50 eur, ktoré by tak či tak musela hradiť v prípade navštevovania štátnej školy maloletým. Všetky tieto platby sú zahrnuté v mesačnej platbe na súkromnú základnú školu. Rozhodnutie v danej časti považovala za nepreskúmateľné.

3.4. Dovolateľka tiež považovala za absurdné závery odvolacieho súdu, že na účely určenia vyživovacej povinnosti je potrebné zohľadniť aj príspevok na dieťa, ktorý je v súčasnosti 60 eur mesačne. Odvolací súd rozhodoval o určení výživného na dieťa od 30. mája 2015 do budúcnosti. V prípade ak dospel k záveru o potrebe zohľadnenia prídavku na dieťa vo výške 60 eur mesačne, ignoroval, že počas väčšiny obdobia, za ktoré súd rozhodoval o výživnom, bola výška prídavku ani nie v polovičnej výške (v čase od narodenia maloletého 23,52 eura, od 01. januára 2018 - 23,68 eura, od 01. januára 2019 - 24,34 eura, od 01. januára 2020 - 30 eur, od 01. januára 2021 - 25,50 eura, od 01. januára 2022 - 25,88 eura, od 01. júla 2022 30 eur, od 01. januára 2023 - 60 eur). Dovolateľka považovala za absolútne zmatečné ako tento záver pôsobí v kontexte s tým, že za obdobie od 30. mája 2015 do 31. augusta 2018, kedy bola výška prídavku na dieťa menej ako 25 eur mesačne bolo určené výživné 130 eur, za obdobie od 1. septembra 2018 do 31. augusta 2021, kedy bol prídavok na dieťa v priemernej výške 25 eur bolo určené výživné 150 eur a za obdobie od 1. septembra 2021 do budúcnosti, kedy už v súčasnosti bol prídavok na dieťa vo výške 60 eur bolo určené výživné vo výške 180 eur. Odvolací súd žiadnym spôsobom nezdôvodnil, že za obdobia, počas ktorých bol prídavok na dieťa v ani nie v polovičnej výške, bolo určené výživné v podstatne nižšej výške ako za súčasné obdobie. Zároveň odvolací súd žiadnym spôsobom nediferencoval ani to, že aj za posledné obdobie priznaného výživného, t. j. od 1. septembra 2021 do budúcnosti, až od 1. januára 2023 bol prídavok na dieťa vo výške 60 eur, avšak výška priznaného výživného je za celé obdobie rovnaká.

3.5. Dovolateľka v tejto súvislosti s určením výšky výživného zároveň namietala, že odvolací súd pri rozhodovaní, pre účely kvantifikácie výživného, vychádzal z materiálu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z roku 2024, teda z tzv. „tabuľkového výživného“ (bod 28. odôvodnenia). Dovolateľka poukázala, že vzhľadom na vykonané dokazovanie, teda vzhľadom na zistený príjem odporcu by za použitia uvedeného tzv. tabuľkového výživného vychádzali odlišné závery, ako tie ku akým sa dopracoval odvolací súd v napadnutom rozhodnutí: - priemerný čistý mesačný príjem odporcu za obdobie rokov 2015 - 2018 činil 824 eur, pričom za použitia tabuľkového výživného by vyživovacia povinnosť 18 % z čistého mesačného príjmu činila 148 eur mesačne; - priemerný čistý mesačný príjem odporcu za obdobie rokov 2018 - 2021 činil 1.064 eur, pričom za použitia tabuľkového výživného by

vyživovacia povinnosť 18 % z čistého mesačného príjmu činila 192 eur mesačne; - priemerný čistý mesačný príjem odporcu za obdobie rokov 2021 - 2022 činil 1.120 eur, pričom za použitia tabuľkového výživného by vyživovacia povinnosť 20 % z čistého mesačného príjmu činila 224 eur mesačne.

3.6. Odvolací súd v rozhodnutí poukázal aj na rozsudok Okresného súdu Košice - okolie z 20. júla 2016, sp. zn. 14C/1/2015, ktorým tento zaviazal odporcu prispievať na výživu navrhovateľky sumou 30 eur mesačne od 7. januára 2015 do 7. januára 2017, ďalej odporcu zaviazal jednorazovo prispieť navrhovateľke z titulu príspevku na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom sumou 392,54 eura a taktiež odporcu zaviazal navrhovateľke zaplatiť sumu 777,61 eura z titulu sumy potrebnej na zabezpečenie výživy dieťaťa po dobu, počas ktorej by navrhovateľke patrila materská dovolenka. Dovolateľka v tejto súvislosti namietala, že aj pokiaľ by bol záver odvolacieho súdu o tom, že na tieto „vyživovacie“ povinnosti odporcu bol súd povinný pri určovaní výživného prihliadať správny, (s čím navrhovateľka zásadne nesúhlasila, pričom tieto námietky bližšie špecifikovala v odôvodnení odvolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP), odvolací súd nezdôvodnil, prečo na tieto povinnosti odporcu, ktorých dosah bol maximálne do obdobia konca roku 2017, prihliadal pri posudzovaní celkových povinných výdavkov odporcu v súvislosti s určením výšky výživného podľa tzv. tabuľkového výživného nielen za obdobie do konca roka 2017, ale za celé obdobie konania, resp. aj do budúcnosti. Pokiaľ totiž napríklad v roku 2022 bol čistý mesačný príjem odporcu vo výške 1.044,36 eura a odporca už nemal žiadne z odvolacím súdom uvádzaných iných druhov vyživovacích povinností, nemohol odvolací súd za ním tvrdeného použitia tabuľkového výživného dospieť k výške výživného 180 eur, nakoľko podľa tabuľkového výživného vychádzala suma 208,87 eura.

3.7. Absolútna zmatnosť a vzájomná rozpornosť postupu odvolacieho súdu a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia teda podľa dovolateľky vyplývala z toho, že odvolací súd na jednej strane deklaroval, že sa riadil tzv. tabuľkovým výživným, avšak na druhej strane už len z jednoduchého matematického prepočtu vyplýva, že určená výška výživného ani v hrubých rysoch nezodpovedá hodnotám uvedeným v tomto dokumente.

3.8. Dovolateľka zároveň namietala nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania v zmysle § 53 CMP, ktoré závery považovala za nedostatočné, nevysporiadajúc sa adekvátne s atribútom „spravodlivosti“.

3.9. Dovolateľka vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP vymedzila nasledovnú otázku: „Je prípustný taký postup všeobecného súdu, kedy pri určení výživného na maloleté dieťa podľa kritérií zakotvených v § 75 zákona o rodine zohľadňuje ako povinné výdavky povinnej osoby vyživovacie povinnosti iného druhu, nepredchádzajúce vyživovacej povinnosti rodičov k deťom?“

3.10. V tejto súvislosti namietala, že odvolací súd neprípustným spôsobom pre účely výpočtu výživného na maloleté dieťa započítal tieto iné vyživovacie povinnosti do celkových povinných výdavkov odporcu, čo malo v konečnom dôsledku nezanedbateľný vplyv na určenie výšky vyživovacej povinnosti podľa rozsudku. Toto právne posúdenie, spočívajúce v tom, že pri určovaní vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa sa u povinnej osoby pre účely posúdenia jej celkových povinných výdavkov najskôr zohľadnia iné druhy vyživovacích povinností voči iným osobám (iné druhy vyživovacích povinností ako vyživovacia povinnosť rodiča k maloletému dieťaťu), považovala dovolateľka za nesprávne. Za správne dovolateľka považovala také právne posúdenie, kedy pri posúdení príjmov povinnej osoby a jej oprávnených výdavkov pre účely určenia vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa sa zohľadňujú výlučne vyživovacie povinnosti rovnakého druhu, teda vyživovacie povinnosti na iné maloleté deti. Tomu zodpovedá jednak to, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom má prednosť pred ostatnými druhmi vyživovacej povinnosti ako aj to, že samotný materiál Ministerstva spravodlivosti SR pri metodike výpočtu výživného podľa tabuľkového výživného uvádza, že pri vyživovacích povinnostiach rodiča sa prípadné vyživovacie povinnosti voči iným príbuzným osobám nezohľadňujú. Teda práve naopak, v prípade, ak by sa rozhodovalo o nárokoch podľa § 74 zákona o rodine, vzhľadom k tomu, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom má prednosť pred ostatnými druhmi vyživovacej povinnosti, bol by súd povinný pri povinných výdavkoch odporcu zohľadňovať to, že povinná osoba má vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu. Vzhľadom k tomu, že v čase vydania rozsudku súdom prvej inštancie odporca nemal stanovenú vyživovaciu povinnosť voči maloletému, nebolo na čo prihliadnuť.

3.11. Dovolateľka navrhovala, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Otec maloletého považoval dovolanie za nedôvodné a navrhol, aby ho dovolací súd zamietol. Kolízny opatrovník maloletej sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník (matka maloletého) zastúpený v súlade so zákonom advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie matky je dôvodné, v dôsledku čoho je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť vo výrokoch I., III. a IV., (a to aj v súvisiacom dovolaní výslovne nenapadnutom výroku) a vec vrátiť rozsahu zrušenia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

6. Dovolanie podala matka vo veci starostlivosti súdu o maloletých upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP v § 76 až § 77 neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

10. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

11. Dovolaiteľka vyvodzovala prípustnosť dovolania v zmysle ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

11.1. Dovolací súd uvádza, že naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11.2. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už

prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.3. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11.4. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

11.5. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11.6. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolateľka v prvom rade vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

12.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady znátočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

12.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP (vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku I. rozsudku odvolacieho súdu o bežnom a dlžnom výživnom) namietala predovšetkým nesprávne skutkové závery odvolacieho súdu, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a sú prejavom svojvôle odvolacieho súdu. Považovala za nesprávne skutkové závery odvolacieho súdu (v bode 20. jeho odôvodnenia), keď mala za to, že skutkové závery odvolacieho súdu, ktorý prihladal pri rozhodovaní o výške výživného na to, že navrhovateľka mala odporcovi v styku s maloletým brániť, a že záujem matky je, aby sa otec s maloletým nestretával a podieľal sa iba na výživnom, sú v rozpore s vykonaným dokazovaním. Dovolateľka poukázala (body 7. až 12. dovolania), že z obsahu súdneho spisu a založených dôkazov vyplývajú opačné závery a to, že odporca o styk s maloletým neprejavoval záujem, resp. sa neuskutočňoval predovšetkým z dôvodov na strane odporcu. Dovolateľka ďalej namietala, že závery odvolacieho súdu (v bode 19. jeho odôvodnenia), nevyplývajú z vykonaného dokazovania, sú v rozpore so skutočným, ako aj právnym stavom. Skutkové závery ohľadom potrieb výdavkov na maloletého na doučovanie anglického jazyka, nikde z dôkazov nevyplývajú. Navrhovateľka v konaní netvrdila, že má na maloletého takéto výdavky a žiadne dôkazy za týmto účelom produkované neboli. Dovolateľka tiež namietala odvolacím súdom nezohľadnené výdavky na školné maloletého vo výške 80 eur. Dovolateľka zároveň považovala za absurdné závery odvolacieho súdu, že na účely určenia vyživovacej povinnosti je potrebné zohľadniť aj príspevok na dieťa, ktorý je v súčasnosti 60 eur mesačne. Odvolací súd rozhodoval o určení výživného na dieťa od 30. mája 2015 do budúcnosti. V prípade ak dospel k záveru o potrebe zohľadnenia prídavku na dieťa vo výške 60 eur mesačne, ignoroval, že počas väčšiny obdobia, za ktoré súd rozhodoval o výživnom, bola výška prídavku ani nie v polovičnej výške.

14. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní (§ 383 CSP).

15. Súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci (§ 36 CMP).

16. Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP).

17. Odvolací súd je ako riadny opravný súd súčasne viazaný aj skutkovým súdom. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie sú však značne obmedzené, pretože v zásade je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. V prípade pochybností o jeho správnosti má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tak, že opakovane dokazoval vykonaným súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakovaním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovať zásadu priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Zásada priamosti je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je uvedená zásada oproti konaniu pred súdom prvej inštancie ešte sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy, ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu (rozhodnutie najvyššieho súdu z 26. septembra 2018 sp. zn. 4Cdo/98/2017).

18. Ak by sa odvolací súd odchýlil od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez toho, aby rešpektoval povinnosť opakovania alebo doplnenia dokazovania, zasiahol by do ústavne zaručeného práva strany sporu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, do obsahu ktorého patrí aj to, že odvolací súd sa môže odchýliť od skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom len po doplnení alebo opakovaní dokazovania, ktorého výsledky opravnému súdu umožnia vlastné, prípadne aj odlišné hodnotenie dôkazov (por. napríklad rozhodnutia ústavného súdu II. ÚS 387/2010, II. ÚS 506/2013).

18.1. Z rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé (viď body 16. až 30.), že odvolací súd v prípade ním

prijatých skutkových záverov vychádzal „zo zisteného skutočného stavu súdom prvej inštancie a obsahu spisu“ (viď bod 17. odôvodnenia odvolacieho súdu).

18.2. Z odôvodnenia odvolacieho súdu je zrejmé, že tento (v porovnaní so skutkovými závermi prijatými súdom prvej inštancie v bodoch 29. a nasl. rozsudku, a v bodoch 21. a nasl. doplniaceho rozsudku) dospel k ďalším/iným skutkovým záverom (napr. výška priemerných mesačných výdavkov na maloletého, výdavky maloletého na doučovanie z anglického jazyka, návšteva súkromnej základnej školy a školné vo výške 80 eur, zohľadnenie prídavku na dieťa v sume 60 eur, bránenie styku otcovi matkou maloletého a mnohé ďalšie skutkové závery prijaté odvolacím súdom, (ktoré súd prvej inštancie nezistil), ktoré sa následne premietli v právnom posúdení veci ohľadom určenia výšky výživného odvolacím súdom). Nie je zrejmé z akých dôkazov odvolací súd vychádzal, (aj keď sa odvolával na obsah spisu), pričom ním prijaté skutkové závery prijal bez náležitého zákona zodpovedajúcemu procesnému postupu.

18.3. Ak odvolací súd mienil prehodnotiť skutkový stav a dospieť k iným skutkovým zisteniam, dovolací súd poukazuje na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), z ktorej vyplýva, že odvolací súd musí zopakovať dôkazy vykonané súdom prvej inštancie, ak vykonané dôkazy mali byť podľa názoru odvolacieho súdu hodnotené odlišne, ako sa stalo v konaní pred súdom prvej inštancie. Podstatou zistenia skutkového stavu veci je úsudok - záver sudcu, resp. senátu o tom, ktoré z rozhodujúcich sporných skutočností sú pravdivé, t. j. ktoré z nich bude považovať za dokázané. Až súhrn týchto skutočností vytvára zistený skutkový stav (sp. zn. II. ÚS 387/2010, II. ÚS 400/2009, II. ÚS 506/2009, II. ÚS 506/2013, tiež 3CdoR/1/2024).

18.4. V prípade, ak odvolací súd vo veci (pri zisťovaní skutočného stavu veci) a ustálení skutkového stavu vychádzal aj zo skutkových zistení, ktoré súd prvej inštancie neučinil, neboli predmetom dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie, ani neboli vykonané v odvolacom konaní spôsobom predpokladaným § 383 CSP v spojení s § 36 CMP. Pokiaľ sa odvolací súd chcel odchyliť od skutkového základu vytvoreného súdom prvej inštancie a založiť svoje rozhodnutie na odlišných (či nových) skutkových záveroch, bol povinný nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie podľa § 385 ods. 1 CSP a v potrebnom rozsahu sám vykonať dokazovanie (doplnením/zopakovaním dokazovania). Len takýto postup by mu umožnil zadovážiť si rovnocenný podklad pre vyvodenie odlišných skutkových záverov a rešpektoval by zásady priamosti a ústnosti civilného procesu. Odvolací súd však takto nepostupoval a v rozhodnutí vychádzal z iných skutkových zistení, než aké ustálil súd prvej inštancie, bez toho, aby nariadil pojednávanie, na ktorom by doplnil/zopakoval dokazovanie. Tým porušil ustanovenia § 383, § 384 a § 385 ods. 1 CSP, ako aj ustálenú judikatúru najvyššieho súdu a ústavného súdu, ktorá vyžaduje, aby odvolací súd dospel k odlišnému skutkovému záveru len na základe vykonania vlastného dokazovania.

19. V súvislosti s takto dosiahnutými skutkovými závermi sú potom aj na ne nadväzujúce právne závery odvolacieho súdu zatiaľ predčasné. Vzhľadom na vyššie uvedený výklad a procesnoprávne požiadavky z neho plynúce došlo podľa názoru najvyššieho súdu v postupe odvolacieho súdu k ústavnoprocésnemu deficitu v dôkaznom konaní, a to z hľadiska zásad vyjadrených v pojme „spravodlivý proces“ podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, čím bol naplnený matkou namietaný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

20. Dovolací súd sa ďalej zaoberal dovolacou námietkou dovolateľky o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k určeniu výšky výživného.

21. Dovolateľka v dovolaní (vo vzťahu k potvrdzujúcemu výroku odvolacieho súdu o bežnom a dlžnom výživnom) vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP zároveň namietala arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu.

21.1. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

21.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry

ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Za predpokladu, že ide o rozhodné závery, na ktorých stojí súdne rozhodnutie, keďže sa nevyžaduje odpoveď na každú vznesenú námietku. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu, (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom), odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

22. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

22.1. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá.

23. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

23.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval, a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

24. Podľa názoru dovolacieho súdu rozhodnutie odvolacieho súdu v prejednávanej veci trpí nedostatkami spočívajúcimi v jeho nepreskúmateľnosti a nedostatočnom odôvodnení (arbitrárnosti) vo vzťahu k určenej výške výživného.

24.1. K dovolacej námietke dovolateľky o nepreskúmateľnosti a nedostatočnom odôvodnení výroku odvolacieho súdu týkajúceho sa bežného výživného, dovolací súd dospel k záveru, že táto námietka je dôvodná. Dovolateľka opodstatnene namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje bližšie odôvodnenie vo vzťahu k určeniu (kvantifikovanej) výšky bežného výživného (ohľadom postupu pri tzv. tabuľkovom výživnom, spôsobe zohľadnenia prídavku na dieťa vo výške 60 eur za celé obdobie stanovenej vyživovacej povinnosti, zohľadnenia otcom uhradených povinností v zmysle rozsudku Okresného súdu Košice - okolie z 20 júla 2016, sp. zn. 14C/1/2015, za celé obdobie stanovenej vyživovacej povinnosti), čo má za následok jeho nepreskúmateľnosť i arbitrárnosť.

24.2. Z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé (nie je možné vôbec zistiť), ako dospel odvolací súd k stanoveniu výšky bežného výživného vo výške 130 eur mesačne od 30. mája 2015 do 31. augusta 2018, vo výške 150 eur mesačne od 01. septembra 2018 do 31. augusta 2021 a vo výške 180 eur mesačne od 01. septembra do budúcnosti. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia (okrem iného) poukázal na tzv. „tabuľkové výživné“, keď uviedol (v bode 28.), že: „pri veku maloletých detí 0 - 5 rokov a pri vyživovacej povinnosti k jednému maloletému dieťaťu je tzv. tabuľkové výživné určené 18 % z čistého príjmu povinného rodiča, a pri veku maloletého 6 - 9 rokov vo výške 20 % z čistého príjmu rodiča. Súdom určené výživné na maloletého za jednotlivé obdobia zodpovedá vyššie uvedeným pravidlám pre určenie výživného tzv. tabuľkovému výživnému, ktoré nemožno preberať automaticky matematickým výpočtom, ale je potrebné zohľadniť aj individuálnosť každého prípadu. Pri určení vyživovacej povinnosti bolo potrebné zobrať do úvahy aj výšku vyživovacej povinnosti určenú odporcovi rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie č. k. 14C/1/2015-1852 zo dňa 20. 7. 2016 výživu

navrhovateľky (matky maloletého) sumou 30 eur mesačne od 7. 1. 2015 do 7. 1. 2017, povinnosť jednorazovo prispieť matke maloletého z titulu príspevku na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom sumou vo výške 392,54 eura a sumu 777,61 eura z titulu sumy potrebnej na zabezpečenie výživy dieťaťa, po dobu počas ktorej by matke maloletého patrila materská dovolenka. Aj keď ide o titulom iné druhy vyživovacích povinností, súd na nich musí prihliadať pri posudzovaní celkových povinných výdavkov otca maloletého."

24.3. Z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé (nie je možné zistiť), ako dospel k výške bežného výživného, nie je zrejmé, z akých príjmov, (v tom ktorom rozhodnom období veku maloletého) povinného rodiča odvolací súd vychádzal a aká výška výživného mu na základe pravidiel pre určenie tzv. tabuľkového výživného, vyšla. Odvolací súd bez akejkoľvek bližšej konkretizácie, výpočtu a aplikácie pravidiel pre určenie výživného na základe tzv. tabuľkového výživného na konkrétne prejednávany prípad, (iba) všeobecne poukazuje na kritériá veku a kritériá percentnej miery z čistého príjmu povinného rodiča.

24. 4. Pokiaľ odvolací súd mienil pri určení výšky bežného výživného zohľadniť aj individuálnosť daného prípadu, nie je z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, [ktorý pri určení vyživovacej povinnosti vzal do úvahy aj výšku vyživovacej povinnosti určenú odporcovi rozsudkom Okresného súd Košice - okolie z 20. júla 2016 č. k. 14C/1/2015-1852 výživu navrhovateľky (matky maloletého) sumou 30 eur mesačne od 7. januára 2015 do 7. januára 2017, povinnosť jednorazovo prispieť matke maloletého z titulu príspevku na úhradu nákladov spojených s tehotenstvom a pôrodom sumou vo výške 392,54 eura a sumu 777,61 eura z titulu sumy potrebnej na zabezpečenie výživy dieťaťa po dobu, počas ktorej by matke maloletého patrila materská dovolenka. Aj keď ide o titulom iné druhy vyživovacích povinností, odvolací súd na nich musí prihliadať pri posudzovaní celkových povinných výdavkov otca maloletého] zrejmé, či tieto skutočnosti zohľadnil odvolací súd pri priznaní zvýšenej, či zníženej sumy bežného výživného v porovnaní so sumou tabuľkového výživného, (a teda miera prípadného navýšenia/zníženia bežného výživného oproti tabuľkovému určeniu v dôsledku týchto výdavkov otca nie je z rozhodnutia odvolacieho súdu vôbec zrejma, a teda ani preskúmateľná), alebo či uvedené sumy odvolací súd zohľadnil pri posudzovaní celkových povinných výdavkov otca maloletého (a jeho schopností a možností prispievať na výživu). Uvedené závery odvolacieho súdu sú aj v príkrom rozpore so závermi súdu prvej inštancie, keď súd prvej inštancie pri určení dlžného výživného zohľadnil aj otcom už uhradenú sumu 777,61 eura ako náklady spojené so zabezpečením výživy maloletého za obdobie materskej dovolenky matky, na ktoré bol otec rozsudkom zaviazaný. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nemožno vôbec zistiť úvahy (jeho odôvodnenie) vo vzťahu k výroku o dlžnom výživnom (hoci predmetom odvolacieho konania bolo aj dlžné výživné (viď body 12. a 14. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Odvolací súd taktiež vôbec nevysporiadal so skutočnosťou, že išlo o jednorazové výdavky, resp. výdavky s obmedzeným časovým obdobím.

24.5. Rozhodnutie odvolacieho súdu je z vyššie uvedených dôvodov zmätočné (nedostatočne odôvodnené), ako vo vzťahu k bežnému výživnému, tak aj vo vzťahu k dlžnému výživnému.

24.6. Dovolací súd tiež dodáva, že odvolací súd bližšie nezdôvodnil ako zohľadnil prídavok na dieťa pri stanovení výšky výživného na maloletého (pokrytí potrieb maloletého z týchto zdrojov), keď nie je zrejmé, či odvolací súd reflektoval prípadný vývoj výšky tohto prídavku, v tom ktorom rozhodnom období. Odvolací súd vychádzal jedine z aktuálnej výšky prídavku na maloleté dieťa vo výške 60 eur za celé obdobie určovania vyživovacej povinnosti.

25. Dovolací súd dospel k dôvodnosti dovolacej námietky matky o nepreskúmateľnosti a nedostatočnom odôvodnení výroku I. odvolacieho súdu týkajúceho sa výživného.

26. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie matky je v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné a zároveň dôvodné, preto rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku I., ako aj v súvisiacich výrokoch III. a IV., zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

27. Ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (2Cdo/5/2018,

3Cdo/146/2018, 4Cdo/69/2021, 8Cdo/70/2017). Dovolací súd preto neposudzoval dovolanie z hľadiska ďalších námietok uplatnených dovolateľkou v spojitosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

28. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.